

NOTAT

SAMMENLIGNING AV ANKEFORHANDLINGSTIDEN I SIVILE SAKER I LAGMANNSRETTEEN SAMMENLIGNET MED TINGRETTEEN

Av lagdommer Christian Lund, Borgarting lagmannsrett, og lagdommer Per J. Jordal, Gulating lagmannsrett

19. november 2018

1 INNLEDNING

I forbindelse med prosjektet «Felles retningslinjer for behandling av sivile saker» har vi gjort en nærmere analyse av hvor lang tid som brukes til muntlig ankeforhandling i lagmannsrettene sammenlignet med hvor lang tid som ble brukt i de samme sakene i tingretten.

Vi har gjennomgått alle dommer avsagt av lagmannsrettene i 2017 etter anke fra én utvalgt tingrett i hvert lagdømme. For Gulatings vedkommende dekker undersøkelsen anker over dommer fra alle tingrettene i lagdømmet, samt også første halvår 2018. Utvalget og antall saker som er undersøkt, fordeler seg som det fremkommer i tabell 1:

Lagmannsrett	Tingrett	Antall saker
Borgarting	Oslo tingrett	206
Gulating	Alle	186
Frostating	Sør-Trøndelag tingrett	39
Agder	Kristiansand tingrett	29
Eidsiva	Nedre Romerike tingrett	18
Hålogaland	Nord-Troms tingrett	15
TOTALT		493

Tabell 1: Oversikt over undersøkte saker

Undersøkelsen er gjennomført ved at rettsbøkene for den enkelte sak både for tingretten og lagmannsretten, er gjennomgått. Sakene er delt opp i hele og halve dager, dog slik at halve dager er registrert kun for den siste rettsdagen i saken. En halv rettsdag er definert som en dag der forhandlingene ble avsluttet før kl. 1300.

I resultatene som presenteres her er det ikke gjort justeringer for spesielt lange rettsdager. Dette ville nok ha endret resultatene noe, da det er vårt inntrykk at rettsdagene gjennomgående er noe lenger i tingretten. Dette bekreftes av undersøkelsene som er gjort i sakene for Gulating lagmannsrett for første halvår, der også antall rettstimer er undersøkt. Tendensen er da den samme som i resultatene som gjengis i dette notatet, men utslagene er ikke like store. Vi har valgt å presentere tall på hele og halve rettsdager, da det mest avgjørende for ressursbruk og ressursbesparelser er hvor mange dager, hele eller halve, som brukes på den muntlige forhandlingen.

Vi har under gjennomgangen notert rettsområdet for hver sak, basert på informasjonen som fremkommer i Lovisa og Lovdata. En sortering på dette grunnlaget blir nødvendigvis noe grovkornet. Vi har derfor i presentasjonen nedenfor nøytt oss med å presentere funn basert på sakstype for de saksområdene som det er forholdsvis enkelt å avgrense. Resultatene for disse saksområdene følger samme tendens som resultatene for alle saker sett samlet. De sakstyper vi presenterer spesifikke resultater for er de følgende:

- Arbeidsrettslige saker
- Foreldretvister
- Utlendingsrett
- Ligningsrett

2 RESULTATENE FRA UNDERSØKELSEN

For alle saker sett samlet, er resultatene som i tabell 2:

	Tingrettene	Lagmannsrettene
Antall saker	493	493
Antall rettsdager, totalt	1 061	1 128,5
Antall rettsdager, gjennomsnitt	2,15	2,29
Merbruk lagmannsrett, prosent		6,4

Tabell 2: Tidsbruk i tingrettene og lagmannsrettene, samlede tall

Man ser således at tidsbruken er merkbart lenger i lagmannsretten enn den var i tingretten. Merbruken utgjør 67,5 rettsdager for de 493 sakene vi har undersøkt, noe som tilsvarer en merbruk på 6,4 prosent. Dette samsvarer dårlig med det som var en uttalt forutsetning da tvisteloven ble vedtatt, om at ankebehandlingen i størst mulig grad skulle være en overprøving av tingrettens dom, og ikke en helt ny behandling.

Hvis man vurderer hver lagmannsrett særskilt, får man følgende tall:

	Borgarting	Gulating	Frostating	Agder	Eidsiva	Hålogaland
Saker, totalt	206	186	39	29	18	15
Rettsdager, LMR	551,5	379,7	79	53	33	24,5
Rettsdager, Tingrett	527,5	350,9	70	50	30	25,5
Rettsdager, snitt, LMR	2,7	2,0	1,8	1,8	1,8	1,6
Rettsdager, snitt, TR	2,6	1,9	1,7	1,7	1,7	1,7
Merbruk LMR	4,5%	8,2%	8,5%	6,0%	10,0%	(4,0)%

Tabell 3: Tidsbruk i tingrettene og lagmannsrettene, fordelt på lagdømmer

Man ser av tabell 3 at det er merkbare forskjeller mellom de ulike lagmannsrettene. Man skal imidlertid her være oppmerksom på at antallet saker for lagmannsrettene utenom Borgarting og Gulating var såpass lavt at det kan medføre at tilfeldige utslag har påvirket resultatene. Det er også verdt å notere at den gjennomsnittlige varigheten av en muntlig forhandling er betraktelig lenger i Borgarting (og Oslo tingrett) enn for de øvrige domstolene.

Det er også interessant å undersøke om merbruken i lagmannsrettene påvirkes av hvor lang tid saken tok i tingretten. Hvis man sammenligner forskjellen i tidsbruk basert på dette grunnlaget, får man følgende tall:

Tidsbruk i TR, dager	Merbruk i LMR, prosent	Andel av saker som tok lenger tid i LMR, prosent	Antall saker
0,5	90	85	20
1	21,8	34,4	131
1,5 – 2,0	4,1	28,0	207
2,5 - 3	(1,2)	25,9	85
3,5 – 5	4,5	45,7	35
Mer enn 5	7,2	46,7	15

Tabell 4: Merbruk i lagmannsretten basert på hvor lang tid saken tok i tingretten

Man ser av resultatene at merbruken i lagmannsretten er størst for de helt korte sakene. I tingrettene avviker man en del sivile saker på en halv dag, mens det knapt skjer i lagmannsrettene. Også for de sakene som avvikles på én dag i tingretten, ser man en betydelig merbruk i lagmannsrettene. Man kunne ellers forventet at det for de lengre sakene var større mulighet for å oppnå en kortere muntlig forhandling i lagmannsretten enn i tingretten. Dette viser seg imidlertid ikke å være tilfellet. Det er en merkbar merbruk i lagmannsretten også for disse sakene, og det er også interessant å se at i nesten halvparten av sakene som i tingretten varte 3,5 dager eller mer, er tidsbruken lenger i lagmannsretten.

Vi har også trukket ut fire sakstyper som det er mulig å avgrense forholdsvis presist. Tidsbruken i lagmannsretten sammenlignet med i tingretten fordelte seg i disse sakstypene slik det fremgår av tabell 5:

	Arbeidsrett	Foreldretvister	Ligningsrett	Utlendingsrett
Antall saker	37	57	35	38
Rettsdager, LMR	96,0	110,0	95,5	76
Rettsdager, TR	89,0	104,0	91,5	77
Rettsdager, snitt, LMR	2,6	1,9	2,7	2,0
Rettsdager, snitt, TR	2,4	1,8	2,6	2,0
Merbruk i LMR	7,9%	5,8%	4,4%	(1,3)%
Andel av saker med lenger tidsbruk i LMR	37,8	38,6	17,1	15,8
Andel av saker med kortere tidsbruk i LMR	16,2	16,2	20,0	21,1

Tabell 5: Tidsbruk fordelt på ulike sakstyper

Man ser her at det også her er merkbare forskjeller mellom de ulike sakstypene. Det er vanskelig å se noen åpenbare grunner til dette. De sakstypene der merbruken er minst i lagmannsretten (og der det for utlendingssaker faktisk er en mindrebruk i lagmannsretten), er saker der staten er en av partene. Det er imidlertid vanskelig å konkludere med at det er en av årsakene til de observerte forskjellene.